

Krzysztof Królikowski,

Prezes Stowarzyszenia d. Szpital Ujazdowski,

Polska, Warszawa

e-mail: szpitalujazdowski@gmail.com

ORCID: 0000-0003-0859-1258

POLSKA BIBLIOTEKA MEDYCZNA W KIJOWIE – ZARYS HISTORII

Artykuł przedstawia historię powstania i współczesność Polskiej Biblioteki Medycznej – wspólnego międzynarodowego projektu Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie i Narodowej Naukowej Biblioteki Medycznej Ukrainy. W swojej pracy autor opisuje powstawanie PML od samego początku od otwarcia Działu Polskiej Książki Medycznej w Kijowie w 2010 roku do funkcjonowania potężnego zbioru, który liczy ponad 8000 egzemplarzy dokumentów i składa się z książek, broszur i czasopism, dysertacje, dokumenty elektroniczne. Główną część zbiorów Biblioteki stanowią encyklopedie, słowniki, atlasy, poradniki, podręczniki z zakresu medycyny, farmakologii i farmacji, biologii i innych pokrewnych dziedzin nauki. Lista czasopism obejmuje ponad 100 tytułów w języku polskim i angielskim. Polskie wydawnictwa medyczne Aluna, Czelej, Elsevier Urban and Partner, Medical Tribune, Medycyna Praktyczna, Terapia, Termedia i inne uprzejmie przekazały książki i czasopisma. Autor informuje również o uroczystości nadania Polskiej Biblioteki Medycznej imienia wybitnego polskiego kardiochirurga profesora Zbigniewa Religi, opisuje główne działania Polskiej Biblioteki Medycznej.

Słowa kluczowe: Polska Biblioteka Medyczna im. Zbigniewa Religi, Narodowa Naukowa Biblioteka Medyczna Ukrainy, Okręgowa Izba Lekarska w Warszawie, zarys historii.

Dwunastego października 2017 r. Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie, równo w rocznicę działalności otrzymała imię prof. Zbigniewa Religi. Uroczystość poprzedził specjalny koncert wybitnego kompozytora Krzesimira Dębskiego i Anny Jurkiszowicz w sali Złotej Narodowej Naukowej Biblioteki Medycznej Ukrainy. Koncert odbył się dzięki Fundacji Polsko-Ukraińskiej im. Ignacego Jana Paderewskiego, której prezesuje pan Adam Bala.

Uroczystość odbyła się z udziałem dr Stanisława Karczewskiego – Marszałka Senatu RP, prof. Barbary Górnickiej – Prorektora Warszawskiego

Uniwersytetu Medycznego, prof. Witolda Rużyłły – Dziekana V Wydziału Medycznego Polskiej Akademii Nauk, dr Andrzeja Sawoni – Prezesa Okręgowej Rady Lekarskiej, dr Ewy Miękus Pączek – sekretarza ORL, autora niniejszego tekstu a także i bodaj co najważniejsze z udziałem rodziny profesora dr Anny Wajszczuk-Religi – wdowy i dr Grzegorza Religi – syna profesora.

W gościnnych progach Narodowej Naukowej Biblioteki Medycznej Ukrainy powitali zacnych gości Raisa Pawlenko Dyrektor Generalna NNBMU i dr Andrzej Sawoni –Prezes ORL w Warszawie. Marszałek Senatu przypomniał profesora jako polityka, podziękował inicjatorom powstania Biblioteki i wręczył pamiątkowe medale Senatowi Pani Dyrektor a także zakupione przez Senat książki dla PBM, wraz z prezesem Polsko-Ukraińskiej fundacji im. Jana Ignacego Paderewskiego Andrzejem Bałą wręczyli portret profesora autorstwa Wasyla Dudki [1, 2]. Prof. Barbara Górnicka w imieniu Rektora WUM przypomniała, iż prof. Religa była jednym z najwybitniejszych absolwentów WUMu, przekazała także na ręce pani dyrektor egzemplarz autorski książki «Immunologia» pod red. prof. Jakubisiaka i «Perinatologia» autorstwa Rektora WUM prof. Mirosława Wielgosia. Prof. Rużyłło z PAN przypomniał nieznaną historię z prac profesora Religi, następnie prof. Anatol Świącicki Nestor polonii medycznej w Kijowie przypomniał najbardziej aktualne problemy ochrony zdrowia w oparciu o przemysł i słowa prof. Religi. Ze strony ukraińskiej przemawiał prof. Witalij Cymbaliuk, Prezydent Akademii Nauk Medycznych Ukrainy, który przypomniał wspaniałe dzieje gdy Ukraina i Polska szły ramie w ramie, dr Iwan Soroka, Prezydent Ukraińskiego Klubu Medycznego odznaczył dr Annę Wajszczuk-Religę i dr Stanisława Karczewskiego odznaczeniem «Duma Medycyny Ukrainy». Jest to najwyższe odznaczenie medyczne w Ukrainie. Na świecie odznaczonych jest tylko 60 osób, w tym czworo Polaków.

Po odegraniu ulubionej melodii profesora, wszystkim zebranym podziękowała w ciepłych słowach dr Anna Wajszczuk-Religa podkreślając współpracę profesora z Ukrainą i wręczając dyplom Towarzystwa Chirurgów sercowo-naczyniowych Ukrainy potwierdzający członkostwo rzeczywiste profesora Religi w TCSN. Tablicę z patronem biblioteki odsłoniли dr Anna Wajszczuk-Religa i dr Stanisław Karczewski [3–8].

Poza uroczystością związaną z nadaniem PBM imienia prof. Religi, odbyły się także spotkania dwustronne na najwyższym szczeblu przedstawicieli PAN i UANM, i Kijowskiego Uniwersytetu Medycznego im. A. Bohomolca i Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Spotkania

przebiegły w bardzo dobrej atmosferze i z ustaleniami konkretnej współpracy dwustronnej.

Historia

Zanim Polska Biblioteka Medyczna otrzymała imię profesora Zbigniewa Religi, minęło sześć pełnych lat. W roku 2011 Pełnomocnik Prezesa ORL dr Mieczysława Szatanka udał się do Narodowej Naukowej Biblioteki Medycznej Ukrainy Kijowie ws. rozmów dotyczących stworzenia Działu Polskiej Książki Medycznej przy Narodowej Naukowej Bibliotece Medycznej Ukrainy. Ogromną pomoc i wsparcie przyszło ze strony prof. Anatola Świąćickiego – ówczesnego Prorektora Kijowskiego Uniwersytetu medycznego im. A. Bohomolca i Rafała Wolskiego – Konsula Generalnego w Kijowie a także dr Tadeusza Pawlikowskiego – absolwenta KUM i delegata OIL. Zgoda Dyrektora Generalnego NNBMU Raisy Pawlenko i wicedyrektorów Tetiany Ostapenko i Aurelii Vidmy i ogromna życzliwość pracowników NNBMU otworzyły drogę do wspaniałej współpracy.

Kolejnym etapem tworzenia DPKM nazywanego też Centrum Polskiej Książki Medycznej było zwrócenie się z prośbą o wsparcie do darczyńców. Polskie Wydawnictwa Medyczne, jak «Aluna», «Borgis», «Agora», «Czelej», «Medycyna Praktyczna», «Elsvier», «Terapia», «Medical Tribune Polska», «Termedia», «Via Medica», «Znak» odpowiedziały pozytywnie na nasz apel. Także wielu lekarzy przekazywało swoje księgozbiory do DPKM w Kijowie.

W roku 2011 wraz z prof. Anatolem Świąćickim uczestniczyliśmy na zaproszenie s.p. prof. Andrzeja Szczeklika na sesji poświęconej Polskim Towarzystwom Medycznym na obczyźnie. Była to pierwsza konferencja na której miałem zaszczyt przedstawić projekt CPKM w Kijowie. Na koniec wystąpienia dodałem, iż pragniemy aby CPKM stał się biblioteką podobną do Polskiej Biblioteki w Paryżu. Prof. Szczeklik powiedział iż tego nam życzy. Także profesor przekazał książki swojego autorstwa z dedykacją dla Działu Polskiej Książki Medycznej w Kijowie. Dziś książki z dedykacją profesora można zobaczyć w PBM w Kijowie. W międzyczasie napływały do DPKM kolejne dary.

Rok 2013 był bardzo ożywiony, decyzją dr Anny Wajszczuk Religi i Fundacji Rozwoju Kardiochirurgii im. prof. Z. Religi księgozbiór z gabinetu profesora Religi w Zabrze przekazano do DPKM w Kijowie. Do Warszawy przyjechała Pani Dyrektor Generalny NNBMU, zainicjowano współpracę pomiędzy Biblioteką WUM i NNBMU. Pani Raisa Pawlenko – Dyrektor Generalny NNBMU została nagrodzona medalem im. Doktora Jerzego

Moskwy i medalem Senatu RP, które wręczył osobiście dr Stanisław Karczewski ówczesny wicemarszałek Senatu RP [9].

Na zaproszenie dyrektor BG WUM Irminy Utraty w roku 2014 na konferencji Polskich bibliotek Medycznych gościli Raisa Pawlenko i Tetiana Ostapenko [10]. Panie zostały powitane w liście od JM. Rektora WUM prof. Marka Krawczyka, Raisa Pawlenko wystąpiła z wykładem poświęconym działalności polskich uczonych w medycynę Ukrainy na przestrzeni wieków. Podpisano umowę o współpracy pomiędzy Narodową Naukową Biblioteką Medyczną Ukrainy i Warszawskim Uniwersytem Medycznym. W rezultacie nieprzerwanie do dziś, dary od Polskiej Biblioteki Medycznej trafiają poprzez Bibliotekę Główną WUM.

W 2015 roku delegacja ORL uczestniczyła w obchodzeniu jubileuszu 85 lecia NNBMU. W imieniu delegacji polskiej przemawiał prezes ORL dr Andrzej Sawoni [11, 12].

Rok 2016 to rok jubileuszowy i bardzo ważny dla Okręgowej Izby lekarskiej. W Warszawie w czerwcu tego roku odbył się IX Kongres Polonii Medycznej. Podczas Kongresu odbyła się specjalna jubileuszowa sesja poświęcona pięcioletniej współpracy pomiędzy NNBMU i OIL. Podczas sesji przypomniano nie tylko historię DPKM, ale były wypracowane plany na przyszłość, wręczone także dyplomy darczyńcom, odbyło się spotkanie z wydawcami i dr Anną Wajszczuk-Religą, która wręczyła pamiątkowe wydania dla DPKM. Na zakończenie sesji podpisano umowę o współpracy pomiędzy NNBMU i OIL o utworzeniu Polskiej Biblioteki Medycznej w Kijowie przy NNBMU. Uroczystość odbyła się 4 czerwca 2016 roku [13, 14].

12 października 2016 roku z udziałem delegacji ORL i licznych gości uroczyście otwarto pierwszą na świecie Polską Bibliotekę Medyczną w Kijowie, przecięcia wstęgi dokonali ze strony Polskiej dr Andrzej Sawoni prezes ORL i ze strony Ukraińskiej prof. Witalij Cymbaliuk – Prezydent UANM. Zbiory Biblioteki osiągnęły liczbę 5000 woluminów. Patronat medialny nad PBM objęło Polskie Radio dla zagranicy [15–25].

W wakacje 2016 J. M. Rektor WUM prof. Mirosław Wielgosz zainicjował zbiórkę książek dla PBM w Kijowie, w przeciągu 2 miesięcy WUM podarował ok. 700 woluminów dla PBM.

W dniu 17 września 2018 roku obecny Prezes ORL w Warszawie zlikwidował stanowisko pełnomocnika ds. Polskiej Biblioteki Medycznej.

Aktualnie

Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie im. prof. Zbigniewa Religi ważne miejsce na polskiej mapie Kijowa. Biblioteka liczy sobie ponad

8000 woluminów [26–29]. Ona wzbogaciła się także o pamiątki po profesorze przekazane przez dr Annę Wajszczuk-Religę. Biblioteka w swych zbiorach posiada książki z gabinetu prof. Zbigniewa Religi w Zabrzu, pamiątki po prof. Zbigniewie Relidze, i ponad 22 książki z lat 1899–1950 m. in :

Choroby serca : zasady rozpoznawania i leczenia / J. Mackenzie, J. Orr. Warszawa : Traska, Evert i Michalski, [1928].

Walka nauki ze śmiercią / P. Kruif. Warszawa : Traska, Evert i Michalski, [1934].

Podręcznik farmakologii dla lekarzy i studentów / J. Supniewski. Warszawa : Nakładem Warszawskiej Agencji wydawniczej Delta, 1935.

Tutaj odbywają się promocje książek jak np. «Empendium», czyli «Interny Szczeklika» w wersji ukraińskiej pod red. prof. Anatola Świącickiego, promocja książki dr Pretti Agrawal. To także miejsce gdzie odbywają się kursy języka polskiego prowadzone przez Instytut Polski w Kijowie [30, 31].

W wolnym dostępie Biblioteka posiada książki w językach polskim i angielskim, są to m.in. encyklopedie, atlasy, podręczniki medyczne, farmakologiczne i liczne czasopisma medyczne z lat 2009–2019.

Polska Biblioteka Medyczna i jej zbiory prezentowane są na forum «Ochrona zdrowia: 2016–2019», «Forum Medyczne 2016–2019» a także na licznych krajowych i zagranicznych konferencjach.

Zasoby Polskiej Biblioteki medycznej są wystawiane na wielu wystawach tematycznych.

Polska Biblioteka medyczna w ciągu roku obsługuje ok. 3000 czytelników: 20% to uczeni, 30% – lekarze i inni, 50% – studenci.

Największą poczytnością cieszy się literatura z zakresu: kardiologii i nadciśnienia tętnicze; pediatrii, karmienia piersią; chorób wewnętrznych; dermatologii, dermatologii dziecięcej; medycyny estetycznej i chirurgii plastycznej; chirurgii anestezyjologii, technik chirurgicznych i wykorzystania nowych instrumentów chirurgicznych.

Dużym zainteresowaniem cieszą się także książki z: farmakologii; okulistyki, diagnostyki leczenia i zapalenia oczu, zastosowania szkieł kontaktowych; pulmonologii, pulmonologii zabiegowej; onkologii; nefrologii; USG w położnictwie i ginekologii, ginekologii onkologicznej; historia medycyny Polski, biografie wybitnych lekarzy; profilaktyki, medycyny rodzinnej, systemu ochrony zdrowia; fizjoterapii, ortopedii.

Studenci najczęściej korzystają z atlasów anatomii i fizjologii.

W ostatnich miesiącach najbardziej popularnymi tematami są tematy z zakresu: pierwszej pomocy, leczenia złamań, rehabilitacji.

Niezmienną poczytnością cieszy się podręcznik z chorób wewnętrznych «Interna Szczeklika» z lat 2011–2019.

W odniesieniu do czasopism najbardziej poczytnymi tytułami są: «Kardiologia Polska», «Przegląd pediatriczny», «Pediatria Polska», «Karidiologia inwazyjna», «Choroby serca i naczyń», «Medycyna praktyczna», «Chirurgia», «Pediatria», «Neurologia», «Psychiatria», «Szczepienia», «Medycyna rodzinna», «Stomatologia», «Medical Tribune», «Chirurgia po dyplomie», «Psychiatria po dyplomie», «Dermatologia praktyczna», «Puls».

LISTA WYKORZYSTANYCH ŹRÓDEŁ

1. Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie otrzymała imię prof. Zbigniewa Religi. *L24.lt*. URL: <http://l24.lt/pl/polska/item/213882-polska-biblioteka-medyczna-w-kijowie-otrzymala-imie-prof-zbigniewa-religi>.

2. Stanisław Karczewski, Senator Rzeczypospolitej Polskiej. Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie otrzymała imię prof. Zbigniewa Religi. URL: <http://www.stanislawkarczewski.pl/aktualnosci/1551-polska-biblioteka-medyczna-w-kijowie-otrzymala-imie-prof-zbigniewa-religi>.

3. Погорельська І., Павленко Н. Подія міжнародного значення в Національній науковій медичній бібліотеці України. *Медик столиці*. 2017. № 11. С. 7–8.

4. Bobołowicz P. Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie otrzymała imię prof. Zbigniewa Religi. *Wnet.fm*. URL: <https://wnet.fm/2017/10/13/polska-biblioteka-medyczna-kijowie-otrzymala-imie-prof-zbigniewa-religi-pawel-bobolowicz-kijow>.

5. Marszałek Senatu: życzę Ukrainie, by szła drogą wyznaczoną przez prof. Religę. *Polskie Radio.24.pl*. URL: <https://www.polskieradio24.pl/5/3/Artykul/1884456,Marszalek-Senatu-zycze-Ukrainie-by-szla-droga-wyznaczona-przez-prof-Relige>.

6. Nicałek W. Karczewski: życzę Ukrainie, by szła drogą wyznaczoną przez profesora Religę. *Polska Agencja Prasowa*. URL: <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%20C1122543%20Ckarczewski-zycze-ukrainie-by-szla-droga-wyznaczona-przez-profesora-relige.html>.

7. Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie imienia prof. Zbigniewa Religi. *Puls Medycyny*. URL: <https://pulsmedycyny.pl/polska-biblioteka-medyczna-w-kijowie-imienia-prof-zbigniewa-religi-886224>.

8. Syczewska M. Otwarcie Polskiej Biblioteki Medycznej w Kijowie :

list. *Federacja Polonijnych Organizacji Medycznych*. URL: <http://poloniamed.org/opinie-i-wypowiedzi/#MS>.

9. Polsko-ukraińskie kontakty. *Puls*. 2013. № 10. S. 22.

10. Utrata I. XXXII Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych: «Biblioteka i jej otoczenie w epoce googl'a», Warszawa – WUM, 15–17 IX 2014 r. *Forum Bibliotek Medycznych = Medical Library Forum*. 2014. R. 7, nr 2. S. 356–358. URL: http://cybra.lodz.pl/Content/12814/356_pdfsam_Forum_BMed_2014_nr2.pdf.

11. Остапенко Т. А. Співробітництво Національної наукової медичної бібліотеки України з польськими партнерами: нові вектори і перспективи. *Місія медичних бібліотек в умовах реформування медичної галузі України : матеріали 15 Ювіл. міжнар. наук.-практ. конф., 19–20 трав. 2016 р.* / Дніпропетров. обл. наук.-мед. б-ка та ін. Київ ; Дніпропетровськ, 2016. С. 32–36.

12. Polska biblioteka medyczna w Kijowie. *Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie*. URL: <https://izba-lekarska.pl/komisje/komisje-problemowe/kultury-sportu-i-turystyki/polska-biblioteka-medyczna-w-kijowie/sprawozdania/dostepz>.

13. Panteluk St. Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie. *Dziennik Kijowski*. URL: <https://www.dk.com.ua/post.php?id=3975>.

14. Polska książka medyczna w Kijowie. *Puls*. 2016. № 6/7. S. 7.

15. Павленко Р. Польська медична бібліотека в Києві – третя, після Рима і Парижа. *Бібліотечна планета*. 2017. № 1. С. 32–33.

16. Павленко Р. І., Остапенко Т. А., Кірішева О. М. Перспективне партнерство: до річниці відкриття першої польської медичної бібліотеки в Україні на базі Національної наукової медичної бібліотеки України. *Короленківські читання 2017. Бібліотеки, архіви, музеї: динамічний розвиток і пошук нових форматів : матеріали 20 Всеукр. наук.-практ. конф., 26 жовт. 2017 р. : у 2 ч.* / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка та ін. Харків, 2018. Ч. 1. С. 20–27.

17. Снегірьов П. Україна – Польща: СВРО–2016 для медичної книги, або Національні наукові медичні бібліотеки країн, єднайтеся! *Український медичний часопис*. 2016. № 5. С. 51–52.

18. Królikowski K. Delegacja ORL w Kijowie. *Puls*. 2015/2016. № 12/1. S. 41.

19. Królikowski K. Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie otwarta! *Puls*. 2016/2017. № 12/1. S. 51.

20. Krylikowski K. Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie otwarta!

Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie. URL: <https://izba-lekarska.pl/numer/numer-122016-12017/polska-biblioteka-medyczna-w-kijowie-otwarta/>.

21. Krylikowski K. Polska biblioteka medyczna w Kijowie. *Медичні бібліотеки як осередки збереження та популяризації історико-культурної національної пам'яті : матеріали 16 Міжнар. наук.-практ. конф., 18–19 трав. 2017 р.* / Нац. наук. мед. б-ка України та ін. Київ ; Івано-Франківськ, 2017. С. 19–21.

22. Leśniewski B. Książki Zbigniewa Religi pomocą studentom i lekarzom z Ukrainy. *Termedia*. URL: <https://www.termedia.pl/mz/Ksiazki-Zbigniewa-Religi-pomoga-studentom-i-lekarzom-z-Ukrainy,23715.html>.

23. Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie. *Puls Medycyny*. URL: <https://pulsmedycyny.pl/polska-biblioteka-medyczna-w-kijowie-875067>.

24. Ukraina: w Kijowie otwarto Polską Bibliotekę Medyczną. *Misyjne.pl*. URL: <https://misyjne.pl/kijowie-otwarto-polska-biblioteke-medyczna/>.

25. W Kijowie otwarto Polską Bibliotekę Medyczną. *Medycyna Praktyczna*. URL: <https://www.mp.pl/kurier/151438,w-kijowie-otwarto-polska-biblioteke-medyczna>.

26. Dar Narodowej Naukowej Biblioteki Medycznej Ukrainy w Kijowie. *Biblioteka Główna Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego*. URL: <https://biblioteka.wum.edu.pl/node/766>.

27. Junko J. W Kijowie uczczono pamięć prof. Zbigniewa Religi. *Polska Agencja Prasowa*. URL: <https://dzieje.pl/rozmaitosci/w-kijowie-uczczono-pamiec-prof-zbigniewa-religi>.

28. Ostapenko T., Vidma A. Professor Zbigniew Religa Polish Medical Library – a successful project of the National Scientific Medical Library of Ukraine : Polska Biblioteka Medyczna im. Profesora Zbigniewa Religi – udany projekt Narodowej biblioteki Nauk Medycznych Ukrainy. *Forum Bibliotek Medycznych = Medical Library Forum*. 2018. № 11. P. 51–54. URL: <https://fbm.wum.edu.pl/sites/fbm.wum.edu.pl/files/dokumenty/20181101-0001.pdf>.

29. Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie. *Polish-Ukrainian Foundation of Ignacy Jan Paderewski*. URL: <http://paderewski.eu/pl/2017/06/16/pl-polska-biblioteka-medyczna-w-kijowie/>.

30. Wieczór pamięci profesora Zbigniewa Religi. *Instytut Polski w Kijowie*. URL: <http://www.polinst.kyiv.ua/pol/event1309.html>.

31. Zaproszenie na wystawę «Portret z Wierszy i Pamięci. Grupa Poetycka Wołyń». *PAI. Polonijna Agencja Informacyjna*. URL: http://pai.media.pl/pai_wiadomosci.php?id=7195.

References

1. Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie otrzymała imię prof. Zbigniewa Religi. (2017, października 13). *L24.lt*. Tryb dostępu <http://l24.lt/pl/polska/item/213882-polska-biblioteka-medyczna-w-kijowie-otrzymala-imie-prof-zbigniewa-religi> [in Polish].
2. Stanisław Karczewski, Senator Rzeczypospolitej Polskiej. (2017, października 13). Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie otrzymała imię prof. Zbigniewa Religi. Tryb dostępu <http://www.stanislawkarczewski.pl/aktualnosci/1551-polska-biblioteka-medyczna-w-kijowie-otrzymala-imie-prof-zbigniewa-religi> [in Polish].
3. Pohorelska, I., Pavlenko, N. (2017). Podiia mizhnarodnoho znachenia v Natsionalnii naukovii medychonii bibliotetsi Ukrainy [An event of international importance in the National Scientific Medical Library of Ukraine]. *Medyk stolysi – Physician of the capital, II*, 7–8 [in Ukrainian].
4. Bobołowicz, P. (2017). Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie otrzymała imię prof. Zbigniewa Religi. *Wnet.fm*. Tryb dostępu <https://wnet.fm/2017/10/13/polska-biblioteka-medyczna-kijowie-otrzymala-imie-prof-zbigniewa-religi-pawel-bobolowicz-kijow> [in Polish].
5. Marszałek Senatu: Życzę Ukrainie, by szła drogą wyznaczoną przez prof. Religę. (2017, października 12). *Polskie Radio.24.pl*. Tryb dostępu <https://www.polskieradio24.pl/5/3/Artykul/1884456,Marszalek-Senatu-zycze-Ukrainie-by-szla-droga-wyznaczona-przez-prof-Relige> [in Polish].
6. Nicałek, W. (2017, października 12). Karczewski: życzę Ukrainie, by szła drogą wyznaczoną przez profesora Religę. *Polska Agencja Prasowa*. Tryb dostępu <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1122543%2Ckarczewski-zycze-ukrainie-by-szla-droga-wyznaczona-przez-profesora-relige.html> [in Polish].
7. Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie imienia prof. Zbigniewa Religi. (2017, października 13). *Puls Medycyny*. Tryb dostępu <https://pulsmedycyny.pl/polska-biblioteka-medyczna-w-kijowie-imienia-prof-zbigniewa-religi-886224> [in Polish].
8. Syczewska, M. (2017, października 14). Otwarcie Polskiej Biblioteki Medycznej w Kijowie: list. Tryb dostępu <http://poloniamed.org/opinie-i-wypowiedzi/#MS> [in Polish].
9. Polsko-ukraińskie kontakty. (2013). *Puls*, (10), 22 [in Polish].
10. Utrata, I. (2014). XXXII Konferencja Problemowa Bibliotek Medyc-

nych: «Biblioteka i jej otoczenie w epoce googl'a». Warszawa – WUM, 15–17 IX 2014 r. *Forum Bibliotek Medycznych = Medical Library Forum*, 7(2), 356–358 [in Polish].

11. Ostapenko, T. A. (2016). Spivrobitnytstvo Natsionalnoi naukovoï medychnoi biblioteky Ukrainy z polskymy partneramy: novi vektory i perspektyvy [Cooperation of the National Scientific Medical Library of Ukraine with Polish partners: new vectors and prospects]. Proceedings from The mission of medical libraries in the conditions of reforming the medical branch of Ukraine: *15-ta Yuvileyna mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiya (19–20 trav. 2016 r.) – 15 th Anniversary International Scientific and Practical Conference* (pp. 32–36). Kyiv; Dnipropetrovsk [in Ukrainian].

12. Polska biblioteka medyczna w Kijowie. (b.d.). *Okręgowa Izba Lekarska w Warszawie*. Tryb dostępu <https://izba-lekarska.pl/komisje/komisje-problemowe/kultury-sportu-i-turystyki/polska-biblioteka-medyczna-w-kijowie/sprawozdania/dostepz> [in Polish].

13. Panteluk, St. (n.d.). Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie. *Dziennik Kijowski*. Tryb dostępu <https://www.dk.com.ua/post.php?id=3975> [in Polish].

14. Polska książka medyczna w Kijowie. (2016). *Puls*, (6/7), 7 [in Polish].

15. Pavlenko, R. (2017). Polska medychna biblioteka v Kyievi – tretia, pislia Ryma i Paryzha [The Polish Medical Library in Kyiv is the third, after Rome and Paris]. *Bibliotechna planeta – Library planet*, 1, 32–33 [in Ukrainian].

16. Pavlenko, R. I., Ostapenko, T. A., Kirisheva, O. M. (2018). Perspektivne partnerstvo: do richnytsi vidkryttia pershoi polskoi medychnoi biblioteky v Ukraini na bazi Natsionalnoi naukovoï medychnoi biblioteky Ukrainy [Perspective partnership: to the anniversary of the opening of the first Polish medical library in Ukraine on the basis of the National Scientific Medical Library of Ukraine]. Korolenko readings 2017. Libraries, archives, museums: dynamic development and search for new formats: *20-ta Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia (26 zhovt. 2017 r.) – 20 th All-Ukrainian scientific-practical conference* (part 1, pp. 20–27). Kharkiv [in Ukrainian].

17. Snehrov, P. (2016). Ukraina – Polshcha: YeVRO-2016 dlia medychnoi knyhy, abo Natsionalni naukovi medychni biblioteky krain, yednaitesia! [Ukraine – Poland: EURO-2016 for medical books, or National Scientific Medical Libraries of the countries, unite!]. *Ukrainskyi medychnyi chasopys – Ukrainian medical journal*, 5, 51–52 [in Ukrainian].

18. Krylikowski, K. (2015/2016). Delegacja ORL w Kijowie. *Puls*, 12/1, 41 [in Polish].

19. Krylikowski, K. (2016/2017). Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie otwarta! *Puls*, 12/1, 51 [in Polish].

20. Krylikowski, K. (2017, stycznia 9). Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie otwarta! Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie. Tryb dostępu <https://izba-lekarska.pl/numer/numer-122016-12017/polska-biblioteka-medyczna-w-kijowie-otwarta/> [in Polish].

21. Krylikowski, K. (2017). Polska biblioteka medyczna w Kijowie. Proceedings from The medical libraries as centers for the preservation and promotion of historical and cultural national memory: *16-ta Mizhnarodna naukowo-praktychna konferentsiia (18-19 trav. 2017 r.) – 16 th International Scientific and Practical Conference* (pp. 19–21). Kyiv; Ivano-Frankivsk [in Polish].

22. Leśniewski, B. (2016, października 12). Książki Zbigniewa Religi pomogą studentom i lekarzom z Ukrainy. *Termedia*. Tryb dostępu <https://www.termedia.pl/mz/Ksiazki-Zbigniewa-Religi-pomoga-studentom-i-lekarzom-z-Ukrainy,23715.html> [in Polish].

23. Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie. (2016, października 13). *Puls Medycyny*. Tryb dostępu <https://pulsmedycyny.pl/polska-biblioteka-medyczna-w-kijowie-875067> [in Polish].

24. Ukraina: w Kijowie otwarto Polską Bibliotekę Medyczną. (2016, października 12). *Misyjne.pl*. Tryb dostępu <https://misyjne.pl/kijowie-otwarto-polska-biblioteke-medyczna/> [in Polish].

25. W Kijowie otwarto Polską Bibliotekę Medyczną. (2016, października 13). *Medycyna Praktyczna*. Tryb dostępu <https://www.mp.pl/kurier/151438,w-kijowie-otwarto-polska-biblioteke-medyczna> [in Polish].

26. Dar Narodowej Naukowej Biblioteki Medycznej Ukrainy w Kijowie. (n.d.). *Biblioteka Główna Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego*. Tryb dostępu <https://biblioteka.wum.edu.pl/node/766> [in Polish].

27. Junko, J. (2019, marca 12). W Kijowie uczczono pamięć prof. Zbigniewa Religi. *Polska Agensja Prasowa*. Tryb dostępu <https://dzieje.pl/rozmatosci/w-kijowie-uczczono-pamiec-prof-zbigniewa-religi> [in Polish].

28. Ostapenko, T., Vidma, A. (2018). Professor Zbigniew Religa Polish Medical Library – a successful project of the National Scientific Medical Library of Ukraine: Polska Biblioteka Medyczna im. Profesora Zbigniewa Religi – udany projekt Narodowej biblioteki Nauk Medycznych Ukrainy.

Forum Bibliotek Medycznych = Medical Library Forum, 11, 51–54. DOI: 10.34738/mlf.0001[in English].

29. Polska Biblioteka Medyczna w Kijowie. (2017, czerwca 16). *Polish-Ukrainian Foundation of Ignacy Jan Paderewski*. Tryb dostępu <http://paderewski.eu/pl/2017/06/16/pl-polska-biblioteka-medyczna-w-kijowie/> [in Polish].

30. Wieczór pamięci profesora Zbigniewa Religi. (2019, marzec 12). *Institut Polski w Kijowie*. Tryb dostępu <http://www.polinst.kyiv.ua/pol/event1309.html> [in Polish].

31. Zaproszenie na wystawę «Portret z Wierszy i Pamięci. Grupa Poetycka Wołyń». (2019, listopad 27). *PAI. Polonijna Agencja Informacyjna*. Tryb dostępu http://pai.media.pl/pai_wiadomosci.php?id=7195 [in Polish].

Кшиштоф Круліковський,

голова товариства «Давній Уяздовський госпіталь»,

Польща, м. Варшава

e-mail: szpitalujazdowski@gmail.com

ORCID: 0000-0003-0859-1258

Про автора: лікар Кшиштоф Круліковський, ініціатор та повноважний представник Окружної лікарської палати у Варшаві з проєкту створення та функціонування польської медичної бібліотеки імені Збігнева Релігі (2010–2018).

ПОЛЬСЬКА МЕДИЧНА БІБЛІОТЕКА У КИЄВІ – НАРИС ІСТОРІЇ

У статті висвітлено історію створення та сьогодення Польської медичної бібліотеки імені Збігнева Релігі – спільного міжнародного проєкту Окружної лікарської палати у Варшаві та Національної наукової медичної бібліотеки України.

Зокрема, автор розповідає про десятирічний шлях з часу відкриття у Києві в 2010 р. відділу польської медичної книги до функціонування в наші дні потужної книгозбірні з універсальним фондом галузевого спрямування, який налічує понад вісім тисяч примірників документів і складається з книг, брошур, періодичних видань, авторефератів, дисертацій, документів на електронних носіях. Ядром фонду є енциклопедії, словники, атласи, путівники, довідники з питань медицини, фармакології та фармації, біології та інших дотичних галузей знань. Фонд періодичних видань налічує понад 100 назв польською та англійською мовами, які люб'язно надсилають польські видавництва медичної літератури

Aluna, Czelej, Elsevier Urban and Partner, Medical Tribune, Medycyna Praktyczna, Terapia, Termedia та інші.

У статті велику увагу приділено визначній події міжнародного значення – церемонії присвоєння бібліотеці імені видатного польського кардіохірурга професора Збігнева Релігі та одному з найцінніших надбань бібліотеки – документам з приватної колекції лікаря. На думку автора, основним завданням діяльності Польської медичної бібліотеки імені Збігнева Релігі на сьогодні є сприяння поглибленню взаєморозуміння і співпраці між Україною та Республікою Польща шляхом надання доступу до інформації про історію, суспільство, національні цінності, досягнення польської медичної науки і практики, залучення до співробітництва та обміну професійними здобутками польських та українських лікарів, висвітлення та популяризація внеску лікарів польського походження в розвиток медицини в Україні.

Ключові слова: Польська медична бібліотека імені Збігнева Релігі, Національна наукова медична бібліотека України, Окружна лікарська палата у Варшаві, історичний нарис.

Кшиштоф Круликовскій,

председатель общества «Древний Уздовский госпиталь»,

Польша, г. Варшава

e-mail: szpitalujazdowski@gmail.com

ORCID: 0000-0003-0859-1258

Об авторе: врач Кшиштоф Круликовскій, инициатор и полномочный представитель Окружной врачебной палаты в Варшаве в проекте создания и функционирования польской медицинской библиотеки имени Збигнева Религи (2010–2018).

ПОЛЬСКАЯ МЕДИЦИНСКАЯ БИБЛИОТЕКА В КИЕВЕ – ОЧЕРК ИСТОРИИ

В статье отражена история создания и настоящее Польской медицинской библиотеки имени Збигнева Религи – совместного международного проекта Окружной врачебной палаты в Варшаве и Национальной научной медицинской библиотеки Украины. В частности, автор описывает десятилетний путь со времени открытия в Киеве в 2010 г. Отдела польской медицинской книги до функционирования в наши дни мощной библиотеки с универсальным фондом отраслевой направленности, который насчитывает более восьми тысяч экземпляров документов и состоит из книг, брошюр, периодических изданий, авторефератов, диссертаций, документов на электронных носителях. Ядром фонда яв-

ляются энциклопедии, словари, атласы, путеводители, справочники по вопросам медицины, фармакологии и фармации, биологии и других смежных отраслей знаний. Фонд периодических изданий насчитывает более 100 наименований на польском и английском языках, которые любезно присылают польские издательства медицинской литературы Aluna, Czelej, Elsevier Urban and Partner, Medical Tribune, Medycyna Praktyczna, Terapia, Termedia и другие. В статье большое внимание уделено событию международного значения – церемонии присвоения библиотеке имени выдающегося польского кардиохирурга профессора Збигнева Религи и одному из самых ценных приобретений библиотеки – документам из частной коллекции врача. По мнению автора, основной задачей деятельности Польской медицинской библиотеки имени Збигнева Религи сегодня является содействие углублению взаимопонимания и сотрудничества между Украиной и Республикой Польша путем предоставления доступа к информации об истории, обществе, национальных ценностях, достижениях польской медицинской науки и практики, привлечение к сотрудничеству и обмену профессиональными достижениями польских и украинских врачей, освещение и популяризация вклада врачей польского происхождения в развитие медицины в Украине.

Ключевые слова: Польская медицинская библиотека имени Збигнева Религи, Национальная научная медицинская библиотека Украины, Окружная врачебная палата в Варшаве, исторический очерк.

Krzysztof Krylikowski,

Chairman of the «Ancient dawni Ujazdowski Szpital» Association,
Polska, Warszawa

e-mail: szpitalujazdowski@gmail.com

ORCID: 0000-0003-0859-1258

POLISH MEDICAL LIBRARY IN KYIV – A BRIEF HISTORY

The article outlines history of creation and present days of Polish Medical Library – a joint international project of the Regional Medical Chamber in Warsaw and National Scientific Medical Library of Ukraine. In his work author describes creation of PML from the very beginning since opening of Polish Medical Book Department in Kyiv in 2010 to the functioning of a powerful collection, which includes more than 8,000 copies of documents and consists of books, brochures and periodicals, dissertations, electronic documents. The main part of the Library collection are encyclopaedias, dictionaries, atlases, guides, reference books on medicine, pharmacology and pharmacy, biology and other related areas. The list of periodicals includes more

than 100 titles in Polish and English. Polish medical publishing companies Aluna, Czelej, Elsevier Urban and Partner, Medical Tribune, Medycyna Praktyczna, Terapia, Termedia and others kindly have donated books and magazines. Author also informs about ceremony naming Polish Medical Library by the name of prominent Polish cardiac surgeon professor Zbigniew Religa and one of the most valuable acquiring – documents from Religa private archive.

In the author's opinion, the main goal of Zbigniew Religa Polish Medical Library is to support mutual understanding and cooperation between Ukraine and the Republic of Poland via offering an access to information on history, society, national values, Polish medical science and practice, developing Polish and Ukrainian practitioners engagement in sharing their experience, and to cover and popularize doctors of Polish origins' contribution to advancement of medical science in Ukraine.

Keywords: Zbigniew Religa Polish Medical Library, National Scientific Medical Library of Ukraine, Regional Medical Chamber in Warsaw, historical essay.